

Напрями удосконалення процесу управління інвестиціями на підприємствах в сучасних умовах

Процес управління інвестиціями на підприємствах стикається з низкою проблем, які виникають через швидкі зміни в економіці, технологіях та зовнішньому середовищі. Ключовими проблемами є: недостатнє фінансування, нестабільність економічного середовища, відсутність кваліфікованого персоналу, високий рівень ризиків, низька ефективність планування та реалізації проектів, а також зовнішні бар'єри для залучення інвестицій.

Аби процесу управління інвестиціями на підприємствах не доводилось стикатись з різними проблемами, необхідно його удосконалювати.

Головною метою удосконалення процесу управління інвестиціями є підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів для досягнення стабільного розвитку підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та прибутковості в умовах мінливого економічного середовища.

Для того щоб досягнути мети потрібно сприяти створенню ефективної, прозорої та адаптивної системи інвестування, яка дозволить підприємству підвищити ефективність капіталовкладень, мінімізувати ризики, забезпечити довгострокове зростання та відповідати сучасним викликам ринку. Це сприятиме сталому розвитку підприємства та підвищенню його конкурентоспроможності в умовах швидких змін зовнішнього середовища.

Тому удосконалення процесу управління інвестиціями на підприємствах у сучасних умовах потребує комплексного підходу та врахування як внутрішніх факторів розвитку підприємства, так і зовнішніх змін економічного середовища. Ключовими напрямками таких удосконалень вважаються:

- управління ризиками та антикризові заходи;
- цифровізація та автоматизація управлінських процесів;
- інтеграція ESG-критеріїв (екологічних, соціальних, управлінських);
- підвищення прозорості та корпоративного управління;
- залучення персоналу до інвестиційного процесу;
- орієнтація на інновації та нові технології;
- оптимізація структури капіталу.

Оптимізація структури капіталу спрямована на досягнення ефективного співвідношення власного та позикового капіталу для мінімізації вартості фінансування та підвищення рентабельності підприємства. Це дозволяє забезпечити фінансову стійкість, зменшити ризики неплатоспроможності та збільшити вартість підприємства.

На сьогоднішній день існує багато методів оптимізації структури капіталу сучасних підприємств, основними з яких є:

1. Метод порівняльного аналізу (бенчмаркінгу). Відбувається аналіз структури капіталу конкурентів чи лідерів ринку у тій самій галузі для визначення найефективніших підходів.

2. Метод аналізу вартості капіталу (WACC). Оптимізація досягається шляхом мінімізації WACC, що дозволяє підприємству знизити витрати на фінансування. WACC (Weighted Average Cost of Capital) – це показник, який відображає середньозважену вартість власного та позикового капіталу.

3. Метод залучення позикового капіталу (леверидж). Оптимізація вимагає контролю над рівнем боргу та витратами на його обслуговування.

4. Метод внутрішнього фінансування (реінвестування прибутку). Здійснюється використання нерозподіленого прибутку для фінансування інвестиційних проектів замість залучення позикових коштів.

5. Метод управління ризиками (хеджування). Хеджування допомагає захистити підприємство від валютних коливань та зміни процентних ставок. Це дозволяє зберегти стабільність при обслуговуванні боргу.

6. Метод диверсифікації джерел фінансування. Відбувається розподіл фінансування між різними джерелами: банківські кредити, корпоративні облігації, лізинг, венчурний капітал тощо. Це знижує залежність від одного джерела та мінімізує ризики неплатоспроможності.

7. Метод використання гібридних фінансових інструментів. Передбачається залучення конвертованих облігацій, привілейованих акцій та інших інструментів, які поєднують риси власного та позикового капіталу. Гібридні інструменти зменшують тиск на ліквідність і дозволяють залучати капітал на вигідних умовах [1].

Ефективне управління ризиками та підготовка антикризових заходів допомагають мінімізувати можливі збитки, забезпечити фінансову стабільність та підтримати розвиток підприємства навіть у несприятливих умовах. Ідентифікація та оцінка ризиків здійснюється наступними методами:

- SWOT-аналіз (сильні та слабкі сторони, можливості та загрози);
- PEST-аналіз (політичні, економічні, соціальні, технологічні фактори);
- Монте-Карло моделювання для прогнозування ймовірності негативних подій.

Цифровізація та автоматизація управлінських процесів також є ключовими інструментами для підвищення ефективності підприємства, скорочення витрат та забезпечення конкурентоспроможності в умовах сучасного ринку. Вони дозволяють оптимізувати бізнес-процеси, зменшити вплив людського фактору, пришвидшити прийняття рішень та покращити контроль за виконанням завдань.

До основних переваг цифровізації та автоматизації слід віднести:

1. Підвищення ефективності: автоматизація рутинних процесів скорочує час на виконання завдань та зменшує витрати.
2. Зменшення помилок: зменшується вплив людського фактора, що мінімізує ймовірність помилок.
3. Підтримка прийняття рішень: використання даних у режимі реального часу дозволяє швидше та обґрунтовано ухвалювати управлінські рішення.
4. Покращення комунікацій: CRM-системи та електронний документообіг спрощують взаємодію з клієнтами та партнерами.
5. Гнучкість та адаптивність: підприємства стають більш адаптивними до змін ринку та внутрішніх процесів.

Розглядаючи процес залучення персоналу до інвестиційного процесу як один з основних напрямів удосконалення процесу управління інвестиціями на підприємствах, варто виокремити, що залучення персоналу сприяє підвищенню ефективності управління інвестиціями, покращує комунікацію та створює сприятливе середовище для інновацій. Активна участь працівників у плануванні та реалізації проектів формує почуття відповідальності за успіх підприємства та сприяє його сталому розвитку.

В сучасних умовах динамічних змін ринку орієнтація на інновації та впровадження нових технологій також є ключовим фактором підвищення конкурентоспроможності та стійкого розвитку підприємства. Інноваційний підхід дозволяє підприємствам адаптуватися до змін, впроваджувати нові продукти, знижувати витрати та покращувати управлінські процеси [2, 3].

Основні напрями орієнтації на інновації та нові технології включають в себе:

- розвиток та навчання персоналу для роботи з новими технологіями;
- впровадження відкритих інновацій та партнерств;
- інновації в маркетингу та взаємодії з клієнтами;
- застосування екологічних та сталих інновацій;
- цифрові технології та автоматизація бізнес-процесів;
- розробка та впровадження інноваційних продуктів і послуг.

Також варто розглянути основні переваги управління інвестиціями на підприємстві, які являють собою:

1. Створення додаткових джерел доходу.
2. Залучення зовнішніх інвесторів та покращення іміджу.
3. Поліпшення внутрішньої координації та корпоративної культури.
4. Підтримка інновацій та довгострокового розвитку.
5. Зниження ризиків та підвищення адаптивності до змін.
6. Підвищення конкурентоспроможності.
7. Покращення фінансової стабільності та ліквідності.
8. Підвищення ефективності використання ресурсів.

Отже, удосконаливши процес управління інвестиціями на підприємствах в сучасних умовах, забезпечується стратегічна перевага, яка дозволяє раціонально використовувати ресурси та забезпечувати довгостроковий розвиток. Він сприяє фінансовій стабільності, впровадженню інновацій, підвищенню конкурентоспроможності та зміцненню ринкових позицій. У сучасних умовах ефективне управління інвестиціями є необхідною умовою для досягнення успіху та стійкого зростання підприємства.

Список використаних джерел

1. Харчук С. А. *Стан інвестиційної діяльності підприємств України в умовах економічної нестабільності. Економіка та держава.* 2020. № 1. С. 66–72.
2. Яців І. Б. *Інвестиції домогосподарств України в людський капітал.* 2021. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/7.pdf.
3. Лапіна П. А., Клімченко В. С. *Інвестиційний клімат в Україні. Перспективи розвитку. Тенденції розвитку публічних та корпоративних секторів економіки України в умовах макроекономічної нестабільності.* 2020. С. 61–62.